

Posudek na bakalářskou práci paní Hany Veselé: *Dějiny JZD v Přerově nad Labem a jeho vliv na život v obci pohledem pamětníků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, 2019, 81 s.- (včetně příloh)

Bakalářská práce paní Hany Veselé spadá do specializace moderní dějiny a současně antropologie vesnice. Její téma jsem již na počátku uvítala, protože kritický pohled na poválečnou vesnici nebývá častým problémem řešeným současnou etnologií (antropologií). Práce v sobě od počátku nesla velký tematický potenciál a paní kolegyně se navíc ujala problému se značným osobním zaujetím. Bohužel jsem po zadání práce a prvotních rozpravách již neměla takřka možnost se studentkou konzultovat, a práci tak opravovat a usměrňovat. Ve finální části textu následně zůstala řada nedotažeností či přímo chyb, které by během standardní práce se školitelem byly jistě odstraněny.

Přes tuto úvodní výtku je třeba ocenit - vedle zaujetí paní Veselé pro téma - velkou sumu shromážděného archivního materiálu i dat z rozhovorů s aktéry výzkumu, jež pochopitelně pomáhají formovat plastičtější obraz dané doby (lze však přitom velmi litovat, že kolegyně nepřipojila přepsané rozhovory ke svému textu). Studentce se podařilo (především na základě archivních pramenů) popsat historii JZD a vhodně ji ilustrovat i vzpomínkami pamětníků. Vlastní jádro práce však sklouzlo skutečně k popisu; kolegyně bohužel nedokázala zasadit malé dějiny zkoumaného JZD do velkých dějin poválečné vesnice, přestože byla alespoň s některými zásadními pracemi k poválečným dramatickým osudům vesnice obeznámena (počet základních prací k tématu je ovšem pochopitelně daleko vyšší a lze litovat toho, že studentka nevyužila ani Českou národopisnou bibliografii). Vedle jisté popisnosti se v této části ovšem také objevuje jistá neschopnost nahlédnout na dějiny združstevňování vesnice s kritičtějším nadhledem (to se týká zejména závěrečného „normalizačního“ období).

Základní problém posuzovaného textu však vidím v teoreticko-metodologickém základu práce. Autorka již v názvu deklaruje, že bude analyzovat obraz dějin JZD, který mají v hlavě pamětníci – jeho bývalí zaměstnanci. Jako svou hlavní metodu pak deklaruje oral history. Pokud by se však s touto metodou skutečně seznámila, pochopila by, že nejde o sběr „tvrdých dat“, která jsou mechanicky postavena na stejnou roveň jako data získaná archivním výzkumem. A konečně: pokud by kolegyni byla jasná podstata oral history, nikdy by nemohla napsat, že: „*Údaje poskytnuté narátory jsem si křížově ověřovala podle možností*“ (s. 16).

Nelogická se zdá být i struktura práce: „starší“ dějiny JZD jsou postaveny převážně na pramenech získaných archivním výzkumem, zatímco dějiny tzv. normalizace jsou vybudovány na vzpomínkách pamětníků, aniž by si autorka uvědomila rozdíl mezi oběma typy pramenů. Vlastní popis pramenů v úvodních pasážích práce je přitom v mnoha ohledech příkladný. Poněkud překvapivě působí i zařazení portrétů aktérů výzkumu před kapitolku „Fenomény JZD Dukla v 80. letech“. Relativně zdařilé portréty aktérů výzkumu měly být buď v úvodní kapitole, nebo v přílohách práce. Rozpaky budí i informace autorky, že získávala své aktéry metodou sněhové koule a současně, že svůj „vzorek“ vybírala účelově. Vlastní závěry měly rekapitulovat kriticky autorčina zjištění, nikoli se zabývat vývojem po sametové revoluci a nekriticky hodnotit období „normalizace“. Nepochybuji o tom, že řada lidí vzpomíná na tuto dobu (nebo spíše na své mládí) pozitivně; pochybuji však, že tento obraz je všeobecně sdílený.

Nad hodnocením práce jsem dlouho váhala. Autorka na jedné straně pracovala s nadšením, prostudovala celou řadu pramenů, na druhé straně jí však nejsou jasné základy vědeckého řemesla. Text zatěžují i gramatické chyby, občasné stylistické „úlety“ a chybějící odkazy. Celkově tak práci hodnotím známkou **dobře**.

V Praze 8. září 2019

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc.